

Julia Anusiak

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
e-mail: julia.anusiak@icloud.com
ORCID: 0009-0007-2973-3792

Maria Anna Bartkowiak

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
e-mail: maria_bartkowiak@outlook.com
ORCID: 0009-0006-5495-3394

Wojciech Stangierski

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
e-mail: wojtekstangierski@gmail.com
ORCID: 0009-0006-3713-7563

DOI: 10.15290/oes.2026.01.123.20

ANALIZA PORÓWNAWCZA STRUKTUR ORGANIZACYJNYCH I POSTAW CZŁONKÓW MŁODZIEŻOWYCH STRAJKÓW KLIMATYCZNYCH¹

Streszczenie

Cel | Głównym celem badania jest analiza struktur zarządzania ruchami młodzieżowymi oraz postaw ich członków zaangażowanych w strajki klimatyczne na przykładzie Polski i Szwecji.

Metoda badań | Badanie przeprowadzono w trzech etapach z wykorzystaniem analizy trendów, metodologii ankietowej oraz wywiadów bezpośrednich.

Wnioski | Organizacja młodzieżowych strajków klimatycznych (MSK) i zarządzanie nimi w badanych krajach nie spełnia cech wskazanych dla organizacji pozarządowych, w szczególności w zakresie określonej profesjonalizacji, podziału zadaniowego, zasobu kadrowego i współpracy. Dotyczy to szczególnie grupy działającej w Polsce. Uzyskane

¹ Badania finansowane ze środków grantu pozyskanego przez Autorów w UAM ramach Programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” (ID-UB) – Konkurs nr 117 ADVANCEDBestStudentGRANT.

Artykuł zaakceptowano do druku 12.01.2026.

rezultaty mogą być przyczyną problemów z kontynuacją efektywnej i sprawnej działalności MSK w przyszłości, co jest szczególnie istotne w kontekście pogłębiającego się kryzysu klimatycznego i jego znaczenia dla przyszłych pokoleń.

Oryginalność / wartość / implikacje / rekomendacje | Przeprowadzone badanie jest pierwszym w literaturze naukowej pokazującym porównanie struktur zarządzania MSK na poziomie krajowym, wskazującym na różnice i podobieństwa międzynarodowe. Wnioski z analizy mogą stanowić asumpt do dalszych badań w zakresie zaangażowania młodzieży oraz ich zorganizowanej aktywności w ramach realizacji międzypokoleniowych celów klimatycznych oraz politycznych zobowiązań państw, w szczególności Unii Europejskiej.

Słowa kluczowe: zmiany klimatu, młodzieżowe strajki klimatyczne, zarządzanie, organizacje pozarządowe, Polska, Szwecja

THE COMPARATIVE ANALYSIS OF ORGANISATIONAL STRUCTURES AND ATTITUDES OF THE MEMBERS OF YOUTH CLIMATE STRIKES

Summary

Purpose | The main objective of the study is to analyse the governance structures of youth movements and the attitudes of their members involved in climate strikes on the example of Poland and Sweden.

Research method | The study was conducted in three stages using trend analysis, survey methodology and direct interviews.

Results | The organisation and management of youth climate strikes in the discussed countries do not meet the characteristics indicated for non-governmental organisations, in particular in terms of specific professionalisation, division of tasks, human resources and cooperation. This applies in particular to the group operating in Poland. The obtained results may cause problems with the continuation of effective and efficient Fridays For Future activities in the future, which is particularly important in the context of the deepening climate crisis and its significance for future generations.

Originality/value/implications/recommendations | This is the first study in the scientific literature to show a comparison of the governance structures of youth climate strikes at the national level pointing out international differences and similarities. The conclusions of the analysis can provide an impetus for further research on youth

engagement and organised youth activism in the framework of intergenerational climate goals and political commitments of countries, in particular the European Union.

Keywords: climate change, Fridays for Futures, NGO, management, Poland, Sweden

JEL classification: L3, A2, Q5

1. Wstęp

W odpowiedzi na postępujące, coraz bardziej gwałtowne i radykalne zmiany klimatyczne przeprowadzono liczne badania, które ukazały skalę tego globalnego problemu, a także podjęto istotne działania prawne i polityczne mające na celu przeciwdziałanie im. Pierwsze badania dotyczące wpływu zmian klimatu na społeczeństwo i gospodarkę zostały opublikowane w 1972 roku w słynnym raporcie Klubu Rzymskiego pt. *Granice wzrostu* [Meadows, 1972]. Następnie w 1990 roku powstał Pierwszy Raport Oceny IPCC (FAR) w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych, który podkreślił znaczenie zmian klimatu jako wyzwania o globalnych skutkach, wymagającego międzynarodowej współpracy [IPCC, 2000]. Konsekwencją wydawania raportów były corocznie odbywające się Konferencje Stron (Conference of the Parties, w skrócie COP), mające na celu ustalanie na bieżąco nowych strategii, umożliwiających ograniczenie zmian klimatycznych. Jednym z najważniejszych osiągnięć tych konferencji było podpisanie Porozumienia Paryskiego (Paris Agreement) podczas COP2 w 2015 roku, które okazało się przełomowym zobowiązaniem do walki z globalnym ociepleniem [United Nations. Paris Agreement, 2015]. Jego głównym celem było utrzymanie wzrostu średniej globalnej temperatury znacznie poniżej 2°C w porównaniu z poziomami sprzed epoki przemysłowej, a także dążenie do ograniczenia tego wzrostu do 1,5°C. Następnym w walce przeciwko globalnemu ociepleniu było przyjęcie przez kraje członkowskie Unii Europejskiej w 2019 roku Europejskiego Zielonego Ładu, który stanowi szczegółowy plan transformacji gospodarczej, mający na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku [European Commission, 2018].

Inicjatywy te, choć istotne, dla wielu aktywnych obserwatorów zmian klimatycznych i środowiskowych okazały się zbyt wolno wdrażane i niewystarczające.

W sierpniu 2018 r. 15-letnia Greta Thunberg i inni młodzi aktywiści postanowili zwrócić uwagę świata na potrzebę pilnych i radykalnych działań, gdy siadali przed szwedzkim parlamentem w każdy dzień szkolny przez trzy tygodnie, aby zaprotestować przeciwko brakowi działań w sprawie kryzysu klimatycznego [Fridays For Future, 2024]. Był to przełomowy moment dla globalnego ruchu na rzecz ochrony klimatu, który zapoczątkował falę młodzieżowych strajków klimatycznych na całym świecie oraz inicjatywę Fridays For Future (FFF), która zachęca młodzież do organizowania strajków i protestów w każdy piątek, aby domagać się od rządów i instytucji natychmiastowych działań w walce ze zmianami klimatycznymi. Ważnym wydarzeniem dla ujednolicenia organizacji i polityki ruchu FFF było stworzenie Deklaracji Klimatycznej z Lozanny (Lusanne Climate Declaration, w skrócie LCD), która została przyjęta podczas spotkania aktywistów w sierpniu 2019 roku [Lusanne Climate Declaration, 2019; za: Gorman, 2023].

Skala aktywizacji młodzieży w zakresie kryzysu klimatycznego stanowi zatem podstawę do podjęcia badań na temat organizacji tego ruchu oraz przyjętych sposobów jego zarządzania. Spośród znanych dotychczas cech struktur zarządzania organizacjami pozarządowymi (*non-government organizations* – NGO), w których dominują misja społeczna, wolontariat, transparentność i zarządzanie strategiczne [Anheier, 2014], wydaje się, iż w przypadku młodzieżowych strajków klimatycznych wybrany został model partycypacyjny, charakteryzujący się decentralizacją, inkluzyjnością, brakiem formalizacji oraz demokratycznym mechanizmem podejmowania decyzji [Castells, 2012; Porta, 2015]. Zaprezentowana w artykule tematyka wpisuje się w istotny obecnie nurt badań dotyczący aktywizacji grup młodzieżowych jako odrębnych struktur NGO i uczestników realizacji szeroko rozumianej polityki klimatycznej. Zyskuje on na znaczeniu w globalnej debacie publicznej.

Celem przedstawionego w artykule badania jest analiza struktur zarządzania ruchami młodzieżowymi oraz postaw ich członków zaangażowanych w strajki klimatyczne (MSK). Przygotowane badanie jest nowatorskie i zostało przeprowadzone na podstawie trzyetapowej analizy dotyczącej organizacji MSK umiejscowionych w stolicach dwóch państw Unii Europejskiej: Szwecji oraz Polski. Dotychczasowe badania koncentrowały się głównie na globalnych aspektach ruchów klimatycznych, pomijały natomiast szczegółowe porównania metod

zarządzania na poziomie narodowym. Nasze badanie stara się wypełnić tę lukę poprzez wskazanie na specyficzne różnice w organizacji strajków klimatycznych w Warszawie i Sztokholmie.

Rezultatem badania są wnioski z oceny podobieństw oraz różnic w działalności i strategii, a następnie stworzenie przestrzeni do dyskusji na temat efektywności działań i jakości przekazu treści postulatów młodzieżowych organizacji klimatycznych. Autorzy stawiają pytania badawcze: Jakie są zasady zarządzania i organizacji, a także współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy MSK? Czy dotychczasowe formy protestów młodzieży w sprawie klimatu wyczerpały się i wymagają zmian organizacyjnych i zarządczych? Czy udział młodzieży w organizacji MSK wpływa na podwyższenie poziomu wiedzy młodych ludzi na temat przeciwdziałania zmianom klimatu, co umożliwi podtrzymanie funkcjonowania ich działalności aktywistycznej?

2. Przegląd literatury

Naukowcy przewidują, że globalna temperatura będzie wciąż rosnąć w wyniku emisji gazów cieplarnianych generowanych przez działalność człowieka, co doprowadzi do nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz znaczących strat. Zakres tych skutków będzie uzależniony od przyszłych działań ludzkości, gdzie wyższe poziomy emisji przełożą się na częstsze i bardziej dotkliwe konsekwencje klimatyczne [NASA, 2004]. Założenie to potwierdza koncepcja Modelu Ograniczeń Planety (MOP), stworzona w 2009 roku przez grupę naukowców prowadzoną przez J. Rockströma, która sformułowała zestaw dziewięciu granic planetarnych, wyznaczających limity, w ramach których ludzkość może rozwijać się i zapewniać bezpieczeństwo przyszłym pokoleniom [Rockström i in., 2009]. W 2023 roku w czasopiśmie „Science Advances” opublikowane zostało nowe badanie, *Earth Beyond six of Nine Planetary Boundaries*, mające na celu zaktualizowanie danych zawartych w artykule z 2009 roku. Pokazuje ono wyraźnie przekroczenie sześciu z dziewięciu granic z MOP, takich jak globalne ocieplenie, biosfera i wylesianie, zanieczyszczenia i plastik, cykle azotu oraz zasoby słodkiej wody, podczas gdy jednocześnie rośnie presja we wszystkich tych procesach [Richardson i in., 2023].

Na tej podstawie można stwierdzić, że popularyzowanie tematyki przeciwdziałania kryzysowi klimatycznemu za pośrednictwem strajków, protestów oraz innych społecznych reakcji jest niezbędne w skali globalnej. Młodzieżowe organizacje klimatyczne znacznie przyczyniają się do zwiększenia świadomości społecznej, a badania naukowe dostarczają coraz więcej niezbędnych danych potwierdzających słuszność tych inicjatyw. Dotychczasowe badania naukowe w zakresie tej tematyki koncentrowały się na analizie porównującej działania MSK na poziomie krajowym. Były one przeprowadzane jedynie w szerszym kontekście innych państw europejskich [Herfort i in., 2023]. De Moor i in. dokonali analizy profili wiekowych uczestników w protestach klimatycznych w marcu i wrześniu 2019 roku, z której wynika, że w tych wydarzeniach w Warszawie 73% uczestników to młodzież do lat 19, natomiast w Sztokholmie 50% osób było w wieku do 45 lat. W tym samym artykule opisano badanie, w którym poproszono strajkujących o odniesienie się do tezy: „Możemy polegać na władzy w kwestii rozwiązywania problemów związanych ze środowiskiem”. Wśród statystyk z całego świata uwzględniono również dane dla Warszawy i Sztokholmu, z których wynika, iż warszawska młodzież odnosi się do wspomnianego zdania w 69% negatywnie i w 6% pozytywnie, natomiast strajkująca młodzież sztokholmska ocenia, że twierdzenie to jest w 53% nieprawdziwe, a w 32% poprawne [*Protest for a future...*, 2020].

Zgodnie z definicją H.K. Anheier [2014] organizacje typu NGO to „formalne, niezależne od rządu, nie nastawione na zysk, samorządzące się i dobrowolne organizacje, które działają w celu realizacji zadań o charakterze publicznym, społecznym lub obywatelskim”. Omawiane organizacje aktywistyczne, działające na rzecz dobra publicznego, jakim jest klimat, w pełni odpowiadają tej typologii. Jak wskazują autorzy polskiej publikacji *Zarządzanie organizacjami pozarządowymi* [*Zarządzanie organizacjami...*, 2016], organizacje typu *non-profit* potrzebują jednak profesjonalizacji zarządzania, co oznacza, iż nie mogą polegać wyłącznie na ideowości. Ponadto ich struktura organizacyjna powinna być dopasowana do skali działania, liczby projektów i zasobów ludzkich. Organizacje te powinny dążyć do budowy zaufania społecznego, co wymaga przejrzystych procedur i skutecznej komunikacji. Warto też podkreślić, iż młodzieżowe strajki klimatyczne, poprzez analogię do innych tego rodzaju ruchów powstałych w okresach kryzysów (jak ruchy Indignados czy Occupy), powinny uczyć demokracji, współdecydowania i odpowiedzialności społecznej

jako elementu prefiguratywnego działania [Porta, 2015]. Jak jednak wynika z przeprowadzonych dotychczas badań ruchów klimatycznych (przykład Portugalii), stoją one często przed strategicznym wyborem: pozostać poza systemem, tracąc wpływ, czy wejść we współpracę, ryzykując instrumentalizację. Jak się jednak podkreśla, MSK muszą znaleźć złoty środek między elastycznością partycypacyjną a formalną organizacją, aby osiągnąć stabilność i wpływ [Diógenes-Lima i in., 2025].

3. Metodologia badania

Procedura badawcza wykorzystana przez autorów artykułu objęła trzy etapy, zawierające odrębne cele oraz metodologie. Ich syntetyczne zestawienie zawiera tabela 1.

TABELA 1

Etapy procedury badawczej

Nr etapu	Nazwa etapu	Cele etapu badania	Metodologia
Etap I	Badanie wstępne	Analiza najczęściej wyszukiwanych słów i zwrotów związanych z zagadnieniem Młodzieżowych Strajków Klimatycznych (MSK)	Analizy trendów (Google Trends)
Etap II	Badanie właściwe podstawowe	Analiza uzyskanych odpowiedzi anonimowych członków MSK na jednolite pytania	Ankieta (Computer Assisted Web Interview – CAWI)
Etap III	Badanie właściwe pogłębione	Analiza odpowiedzi wybranych członków MSK na ustrukturyzowane pytania indywidualne	Wywiady pogłębione (Individual In-depth Interview – IDIs)

Źródło: opracowanie własne.

Celem badania wstępnego była analiza trendów związanych z najbardziej popularnymi słowami i zwrotami związanymi z analizowaną problematyką. W tym celu wykorzystano metodykę *Google Trends*. Podstawę weryfikacji stanowiły trzy zwroty: „Młodzieżowy Strajk Klimatyczny” w języku polskim oraz „Skolstrejk för Klimatet” w języku szwedzkim, a także „Greta Thunberg” oraz „Fridays for Futures”.

Drugi etap, oparty na badaniach pogłębionych, obejmował analizę wyników anonimowo wypełnionej ankiety przesłanej do członków młodzieżowych strajków klimatycznych za pośrednictwem oficjalnych stron ich organizacji. Ankieta sformułowana była w języku angielskim i składała się z 15 pytań (ogólnych i szczegółowych). Jednolity kwestionariusz rozesłano do grup osób zaangażowanych w działalność młodzieżowych ruchów klimatycznych w Sztokholmie oraz Warszawie.

W celu pozyskania dodatkowych komentarzy i wyjaśnień do odpowiedzi ankietowych wykorzystano także cztery ustrukturyzowane wywiady pogłębione z wybranymi członkami MSK (czynnie działającymi lub byłymi członkami) z Polski (Warszawy) i Szwecji (Sztokholmu). Wywiady odbywały się zarówno zdalnie za pośrednictwem platformy Google Meet, jak i stacjonarnie w siedzibie danego MSK. Każdy z wywiadów trwał średnio około 20 minut. Pytania zadawane podczas wywiadów podzielone były na cztery zagadnienia umożliwiające ocenę motywacji i postaw członków analizowanych ruchów, struktury organizacyjnej i sposobów ich zarządzania, a także zasad współpracy z innymi interesariuszami zarówno o zasięgu krajowym, jak i międzynarodowym.

4. Wyniki przeprowadzonego badania

Poniżej zaprezentowano wyniki badań przeprowadzonych na poszczególnych etapach zgodnie z przedstawioną wyżej metodologią.

4.1. Wyniki analizy trendów

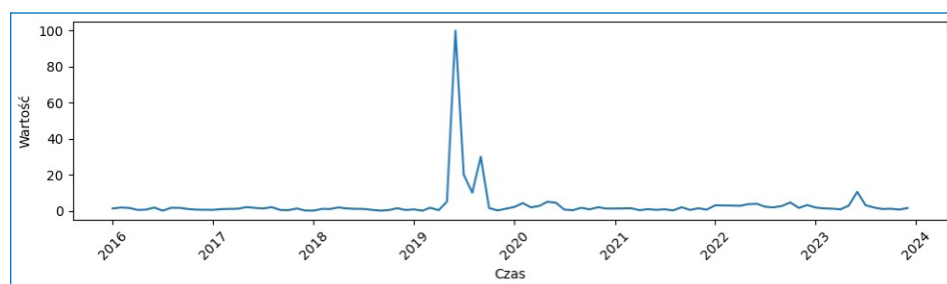
Pierwszym poddanym analizie hasłem była nazwa badanego typu organizacji aktywistycznej w języku polskim oraz szwedzkim. Jest to ważne odniesienie, mające na celu weryfikację zainteresowania samymi ruchami klimatycznymi i wskazanie regionów, w których to zainteresowanie było najwyższe. Badanie dotyczyło okresu od 2016 roku do połowy 2024 roku. Początkiem okresu analizy była ratyfikacja Porozumienia Paryskiego.

Otrzymane wyniki wskazują (wykres 1), iż w okresie pierwszych 3,5 roku hasło MSK nie było w ogóle znane w Internecie. Nagły wzrost zainteresowania wy-

braną tematyką przypada dopiero na przełom czerwca i lipca 2019 roku, czyli po słynnym strajku rozpoczętym przez Gretę Thunberg w Szwecji w 2018 roku oraz po pierwszym strajku klimatycznym zorganizowanym w piątek 15 marca 2019 roku przez młodzież z 123 państw. Najwyższy poziom wyszukiwania dotyczył szwedzkiej wersji hasła w porównaniu z wersją polską. W kolejnych latach tendencje wzrostowe i spadkowe w większości pokrywają się i są przeważnie wspólne dla obydwu krajów. Linie obu wykresów nie osiągają jednak nawet w połowie tak wysokiego poziomu jak w szczytowym 2019 roku.

WYKRES 1

Wyniki dla hasła „Młodzieżowy Strajk Klimatyczny” oraz „Skolstrejk för Klimatet”

Źródło: opracowanie na podstawie wyników Google Trends [data dostępu: 20.09.2025].

Z każdym rokiem popularność badanych hasła spadała (pomijając pojedyncze wzrosty nieprzekraczające 25% maksymalnej wartości wyszukiwań). Hasło „Młodzieżowy Strajk Klimatyczny” w Polsce najczęściej wyszukiwane jest w województwie mazowieckim, najrzadziej natomiast w województwie lubuskim. Hasło „Skolstrejk för Klimatet” w Szwecji najczęściej wyszukiwane jest w regionie Kronoberg oraz Vasterbotten, za to w innych regionach kraju zdecydowanie rzadziej.

Wpisanie w wyszukiwarkę hasła „Greta Thunberg” pokazuje bardzo duże zróżnicowanie w częstotliwości wyszukiwań w porównywanych krajach. Hasło to osiągnęło szczyt popularności również na przełomie czerwca i lipca 2019 roku w Szwecji. Po znaczącym spadku zainteresowania wykres pokazujący tendencje szwedzkie utrzymuje się do 2024 roku na stosunkowo wysokim poziomie pomimo licznych fluktuacji i nagłych zmian. W Polsce liczba wyszukiwań prezentuje się niezmiennie na niskim poziomie z pojedynczymi wzrostami

powiązanymi często z medialnymi odniesieniami. Przykładowo, w styczniu 2023 roku zwiększenie zainteresowania w naszym kraju Gretą Thunberg można powiązać z informacjami o jej aresztowaniu w Niemczech związanym z protestami przeciwko wyburzeniu opuszczonej wioski Lützerath w celu rozbudowy kopalni węgla [Radford, 2023].

Ostatnim analizowanym hasłem jest Fridays For Future (FFF), które bezpośrednio odnosi się do inicjatywy organizowania młodzieżowych strajków klimatycznych w każdy piątek. Liczba wyszukiwań dla tego hasła obrazuje kolejny raz wzmożone zainteresowanie w okolicach lipca 2019 roku z wyraźnie widocznym skokiem w obu krajach, jednak jest on o pięć razy mniejszy w Polsce niż w Szwecji. W Polsce poziom ten utrzymuje się na tak samo niskim poziomie i balansuje na granicy zera po styczniu 2023 roku. Hasło jest wyszukiwane przeważnie równomiernie we wszystkich rejonach Szwecji, z kolei w Polsce najczęściej w województwie mazowieckim.

Podsumowując ten etap badania, należy stwierdzić, iż poziom zainteresowania problematyką młodzieżowych strajków klimatycznych jest zdecydowanie wyższy na terenie Szwecji aniżeli w Polsce. Warto jest wskazać, iż trend w wyszukiwaniu haseł kojarzących się z MSK systematycznie zmniejszał się w analizowanym okresie. Nagły wzrost należy powiązać głównie z informacjami związanymi z działalnością Greta Thunberg lub pojedynczymi działaniami analizowanych ruchów.

4.2. Wyniki badania ankietowego

W rezultacie drugiego etapu badania uzyskano 25 wypełnionych przez aktywistów kwestionariuszy ankiety. Na ich podstawie udało się scharakteryzować analizowaną próbę badawczą, której struktura jest następująca:

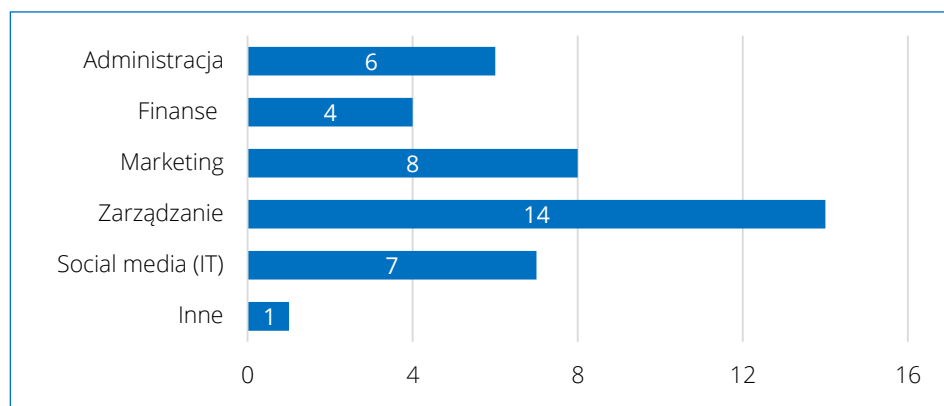
- pod względem regionu: 11 osób zadeklarowało działalność w stolicy Szwecji (Sztokholm), zaś 14 w stolicy Polski (Warszawa),
- pod względem płci: 60% stanowiły kobiety, 28% mężczyźni, 8% określiło swoją płeć jako niebinarną, a 4% odmówiło odpowiedzi na zadane pytanie,
- pod względem wieku: dominująca grupa ankietowanych to osoby w wieku 18–20 lat (12 osób), 6 osób mieściło się w przedziale 15–17 lat, natomiast 7 osób zadeklarowało wiek wyższy niż 20 lat.

Poniżej przedstawiono wyniki badania na podstawie odpowiedzi na najważniejsze pytania główne zadane respondentom.

W pierwszej części aktywiści zostali poproszeni o wskazanie zakresu zadań, jakie najczęściej realizują w ramach działalności aktywistycznej w ramach pięciu narzuconych obszarów (wykres 2).

WYKRES 2

Zakres zadań realizowanych przez aktywistów – wyniki badania ankietowego

Źródło: opracowanie własne.

Spośród 25 osób najwięcej (56%) wskazało działania związane z zarządzaniem grupą. Aktywiści ze Szwecji zdecydowanie częściej deklarowali swój udział w różnych obszarach w obrębie swojej organizacji, natomiast wśród osób z grupy pochodzącej z Warszawy odpowiedzi były zazwyczaj pojedyncze, ograniczające się do jednej aktywności. Najrzadziej wybieraną kategorią okazał się obszar „Finanse” – łącznie wskazało go zaledwie 16% wszystkich ankietowanych.

W kolejnym pytaniu zweryfikowano źródła wiedzy na temat zmian klimatu. Najczęściej wskazywano media społecznościowe i działalność aktywistyczną (po 22 razy, co stanowi 88%), następnie badania naukowe oraz media tradycyjne (40%). Znacznie rzadziej wymieniano rodzinę (12%) i znajomych (20%).

Respondenci oceniali również poziom wiedzy swoich rówieśników na temat kryzysu klimatycznego. Najwięcej wskazań dotyczyło poziomu „zły” (40%), następnie „przeciętny” (28%), natomiast odpowiedzi „dobry” i „bardzo zły”

uzyskały po 16%. Nikt nie ocenił poziomu wiedzy jako „bardzo dobrego”. W grupie sztokholmskiej dominowały oceny przeciętne (50%) i dobre (40%), natomiast wśród warszawskich aktywistów przeważały odpowiedzi negatywne – „zły” (66,7%) i „bardzo zły” (20%). W uzasadnieniach respondenci najczęściej wskazywali niski poziom edukacji szkolnej i akademickiej, szczególnie w Polsce. Rzadko odwoływano się do doświadczeń ze środowisk aktywistycznych czy edukatorów, co może sugerować ich pozytywne oddziaływanie. Wskazywano także na obecność dezinformacji i mitów dotyczących zmian klimatu.

W pytaniu o korzyści z działalności aktywistycznej 60% uczestników wskazało poczucie odpowiedzialności i walkę w ważnej sprawie, 24% – nowe znajomości i wspólnotę celów, a 12% – rozwój wiedzy i umiejętności. Z kolei wśród negatywnych skutków najczęściej wymieniano czasochłonność i jej ograniczenia (32%), poczucie ignorancji ze względu na wiek oraz presję odpowiedzialności (24%), a także wypalenie i bezsilność wobec społecznej bierności (12%). Najrzadziej wskazywano problemy organizacyjne i interakcje z instytucjami (8%).

W odpowiedzi na pytanie o spadający trend wyszukiwania informacji na temat MSK (wynik badania wstępnego) respondenci jako przyczynę wskazywali spadek zainteresowania tematyką klimatyczną. Najczęściej wymieniano monotonię działań i przyjętych strategii (36%), zmęczenie społeczne i medialne tematyką (24%) oraz niski poziom edukacji (20%). Część aktywistów z Polski wskazywała także na brak rozpoznawalnych liderów.

W pytaniu dotyczącym tygodniowego czasu poświęcanego działalności aktywistycznej najwięcej uczestników (44%) zadeklarowało zaangażowanie trwające poniżej 8 godzin. W Warszawie było to aż 73,3%, natomiast w Sztokholmie: 60% – 9–16 godzin, 30% – 17–24 godziny, a 10% – ponad 25 godzin.

Jedno z pytań dotyczyło także planów zawodowych aktywistów związanych z ochroną środowiska. 52% respondentów zadeklarowało chęć pracy w tym obszarze, 12% odpowiedziało negatywnie, a 36% nie miało jeszcze sprecyzowanych planów. W grupie sztokholmskiej 60% odpowiedziało twierdząco, wśród warszawskich aktywistów – 47%. W pytaniu otwartym (13 odpowiedzi) dotyczącym planów zawodowych najczęściej wskazywano organizacje pozarządowe (38%) i politykę (31%), rzadziej – naukę i prawo.

4.3. Wyniki badania na podstawie wywiadów pogłębionych

Zgodnie z przyjętą metodologią w etapie trzecim badania dokonano uszczegółowienia i pogłębienia wniosków uzyskanych z anonimowych ankiet w trakcie bezpośrednich rozmów z wybranymi przedstawicielami ugrupowań MSK. W tabeli 2 przedstawiono ich syntezę.

TABELA 2

Synteza wniosków uzyskanych z wywiadów pogłębionych

Zagadnienie	Wnioski
Motywacja i przyczyny uczestnictwa w MSK	• Główną motywacją do dołączenia było już wcześniejsze zainteresowanie tematyką związaną z klimatem i chęć manifestacji działań międzypokoleniowych. • W przypadku aktywistów ze Szwecji wspomniana była również edukacja klimatyczna, która jest bardziej rozpowszechniona w tym kraju. • Natomiast polscy uczestnicy badania podkreślali inspiracje samą założycielką ruchu MSK oraz Fridays For Future – Gretą Thunberg. • Uczestnicy opowiadali również o młodzieńczej chęci sprawczości i zmiany oraz ogólnym niezadowoleniu z polityki klimatycznej prowadzonej przez władze w ich kraju. Wszyscy chcieli działać.
Struktura zarządzania i organizacji grupy	• Poglądy na temat struktury organizacyjnej były niejednoznaczne, a nawet sprzeczne w przypadku polskich aktywistów. Głównym problemem była niewystarczająca liczba osób zaangażowanych w działanie rzeczywiste. • Aktywiści szwedzcy zgodzili się w kwestii faktycznej hierarchiczności, byli w stanie wskazać nieoficjalnych liderów grupy, których jednak rola sprowadzała się do rozstrzygania kwestii spornych.
Przeszkody w organizacji pracy grupy	• Zagadnieniem łączącym wszystkie odpowiedzi osób biorących udział w wywiadach był czynnik ludzki. Główną przeszkodą wskazaną przez Polaków było szybkie wypalenie psychiczne działaczy klimatycznych przez zbyt dużą ilość obowiązków spowodowaną niewystarczającą liczbą działaczy. • Z kolei dla Szwedów największym problemem jest założenie przez innych członków ruchu odpowiedzialności zbiorowej i tego, że ktoś inny wykona powierzone dla konkretnej osoby zadanie. • Ważnym czynnikiem w Sztokholmie było również socjalizowanie się grupy prywatnie, nie tylko w czasie pracy. W Warszawie nie wskazano, aby takie integracje faktycznie miały miejsce.

Zagadnienie	Wnioski
Współpraca i działalność międzynarodowa	W Szwecji ważna jest współpraca między grupami lokalnymi, często wynikająca z dobrych relacji towarzyskich i prywatnych poszczególnych członków różnych grup krajowych. W Polsce wskazano na problemy dotyczące nawiązywania współpracy z innymi grupami lokalnymi. Wszyscy respondenci odpowiedzieli, że ich grupy lokalne nie nawiązywały współpracy międzynarodowej z innymi grupami. Aktywiści podają przykłady pojedynczych akcji lub spotkań międzynarodowych, jednak nie były one nigdy organizowane na szerszą skalę, a jedynie jako interakcje indywidualne.
Ocena spadku zainteresowania strajkami	Wszyscy respondenci zwracają uwagę na ten sam problem: wypalenie aktywistyczne i brak zainteresowania opinii publicznej ze względu na efekt przyzwyczajenia społeczeństwa do haseł kryzysu klimatycznego. Ponadto coraz więcej osób uważa, że strajki nie są już wystarczające, ponieważ nie przyciągają tyle uwagi co kiedyś.

Źródło: opracowanie własne.

5. Podsumowanie

Reasumując, należy stwierdzić, iż organizacja młodzieżowych strajków klimatycznych i zarządzanie nimi w badanych krajach nie spełnia do końca cech wskazanych dla organizacji pozarządowych, w szczególności w zakresie określonej profesjonalizacji, podziału zadaniowego, zasobu kadrowego i współpracy. Dotyczy to szczególnie grupy działającej w Polsce. Powyższe rezultaty mogą być przyczyną problemów z kontynuacją efektywnej i sprawnej działalności MSK w przyszłości, co jest szczególnie przykre w kontekście pogłębiającego się kryzysu klimatycznego i konieczności aktywizacji działań międzypokoleniowych.

Uzyskane wyniki badania umożliwiają także wskazanie rekomendacji dotyczących kolejnych, ważnych obszarów badawczych, takich jak:

- głębsza analiza wpływu struktury organizacyjnej MSK na efektywność jej działań w kontekście potencjalnego sformułowania międzynarodowych wytycznych dotyczących metod ich zarządzania,

- prowadzenie badań nad rozwiązaniami problemu jednolitości strategii organizacji aktywistycznych działających w tym samym celu: ochrony dobra wspólnego, jakim jest klimat,
- analiza bezpośredniego wpływu edukacji klimatycznej w szkołach na motywację uczniów do aktywnego działania proklimatycznego,
- porównanie pokoleniowe percepcji i postrzegania młodzieżowych ugrupowań klimatycznych.

Literatura

- Anheier H.K., 2014, *Nonprofit Organizations: Theory, Management, Policy*, Routledge.
- Castells M., 2012, *Networks of Outrage and Hope – Social Movements in the Internet Age*, Wiley.
- Diógenes-Lima J., Garcia A., Rebelo D., Fernandes-Jesus M., Malafaia C., 2025, *Relationships Between Activist Groups and Political Parties Shaping the Portuguese Climate Movement: Dynamics of Resistance and Collaboration*, "Social Sciences", vol. 14(4), s. 1–17, DOI: 10.3390/socsci14040217.
- European Commission, 2018, *The European Green Deal*, s. 1–28, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en [data dostępu: 1.02.2026].
- Fridays for Future, 2024, <https://fridaysforfuture.org> [data dostępu: 1.02.2026].
- Gorman J., 2023, *Youth Eco-Activism in Europe: Participating in Creating Another World*, Coyote Magazine, <https://pjp-eu.coe.int/en/web/coyote-magazine/youth-eco-activism-in-europe-participating-in-creating-another-world> [data dostępu: 1.02.2026].
- Herfort N., Johnson J., Macintyre C., Born S., 2023, *Mapping the Global Youth Climate Movement: Towards a Green Economic Mandate*, <https://www.greenecconomycoalition.org/assets/reports/GEC-Reports/YCM-2023/Mapping-the-Global-YCM-March23-FINAL.pdf> [data dostępu: 1.02.2026].
- IPCC, 2000, *Emissions Scenarios*, <https://www.ipcc.ch/report/emissions-scenarios> [data dostępu: 1.02.2026].
- Meadows D., 1972, *The Limits to Growth; a Report for the Club of Rome's Project on the Predicament of Mankind*, Club of Rome, New York, Universe Books.
- National Aeronautics and Space Administration, 2004, *The Effects of Climate Change*, <https://science.nasa.gov/climate-change/effects> [data dostępu: 1.02.2026].
- Porta D., 2015, *Social Movements in Times of Austerity: Bringing Capitalism Back into Protest Analysis*, Polity, Cambridge, DOI: 10.1111/sena.12176.

- Protest for a future II: Composition, mobilization and motives of the participants in Fridays For Future climate protests on 20–27 September, 2019*, in 19 cities around the world, 2020, De Moor J., Uba K. Wahlström M., Wennerhag M., De Vydt M. (eds.), https://www.researchgate.net/publication/339443851_Protest_for_a_future_II_Composition_mobilization_and_motives_of_the_participants_in_Fridays_For_Future_climate_protests_on_2027_September_2019_in_19_cities_around_the_world [data dostępu: 1.02.2026].
- Radford A., 2023, *Greta Thunberg Detained at German Coal Protest*, BBC News, 17 January, <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-64309628> [data dostępu: 1.02.2026].
- Richardson K.K., Lucht W.S.W.L., Bendtsen J., 2023, *Earth Beyond Six of Nine Planetary Boundaries*, "Science Advances", vol. 9, s. 1–16, <https://www.stockholmresilience.org/research/research-news/2023-09-13-all-planetary-boundaries-mapped-out-for-the-first-time-six-of-nine-crossed.html> [data dostępu: 1.02.2026].
- Rockström J., Steffen W., Noone K., 2009, *Planetary Boundaries: Exploring the Safe Operating Space for Humanity*, "Ecology and Society", vol.14(2).
- United Nations. Paris Agreement, 2015, https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf [data dostępu: 1.02.2026].
- Zarządzanie organizacjami pozarządowymi*, 2016, Bogacz-Wojtanowska E., Wrona S. (red.), Instytut Spraw Publicznych, Uniwersytet Jagielloński, Kraków.